

Ръдиард Киплинг
КИМ

ЗЛАТНИ ДЕТСКИ КНИГИ

44

Ръдиард Киплинг

КИМ

Превод от английски
Рачо Стоянов

trud

СОФИЯ, 2008

Rudyard Kipling
Kim
(1901)

© Рачо Стоянов, превод, 2008 г.
© Виктор Паунов, библиотечно оформление, 2008 г.
© Орлин Атанасов, корица, 2008 г.
© Книгоиздателска къща „Труд“, 2008 г.

ISBN-13: 978-954-528-816-6

ПЪРВА ГЛАВА

Макар общинската власт да забраняваше, той беше яхнал Зам Замах – един топ, сложен на зидана поставка срещу стария Аджайб Гхар – Дома на чудесата, както туземците наричат музея в Лахор*. Който владее Зам Замах, този Огнен змей, той владее и Пенджаб**, понеже завоевателят винаги най-напред взема като плячка големия, позеленял от времето бронзов топ.

Ким имаше оправдание да го стори и изрита от топа сина на Лала Динанат, защото сега англичаните владееха Пенджаб, а Ким беше англичанин. Макар по цвета на почернялата си от слънцето кожа да не се отличаваше от туземците; макар да предпочиташе да говори на местното наречие***, а на майчиния си език да се изразяваше неправилно и с едносрични думи; макар че се отнасяше другарски като с равни с всички момчета по пазара, той все пак бе бял, най-бедният от

*Лахор – понастоящем град в Пакистан, на границата с Индия, възникнал в началото на Новата ера – бел. ред.

**Пенджаб (Петиречие) – географска област в Южна Азия; един от древните центрове на световната цивилизация. През 1947 г. разделена между Индия и образуваната тогава държава Пакистан, а преди това в състава на Британска Индия – бел. ред.

***В Индия се говорят повече от 1600 наречия и езици, от които 18 са така наречените държавни – бел. ред.

всички бедни бели. Отгледа го една жена (пушеше опиум и имаше малко дюкянче на пазарището, където спират евтините превозни коли) от смесена каста*; разправяше на мисионерите, че е сестра на майка му. А самата му майка била детегледачка у някакъв полковник и се омъжила за Кимбол О'Хара – млад, червендалест подофицер от Маверикския ирландски полк. После той постъпил на служба в железницата Синдх – Пенджаб – Делхи, а полкът му се върнал в отечеството си без него. По-късно жена му умряла от холера във Ферозпур и О'Хара започнал да пие и да скита насам-натам по железния път с тригодишното си момче. Всички, на които се случвало да го срещнат по онова време, а особено свещениците, се тревожели за съдбата на момчето и се опитвали да му го отнемат. Но О'Хара ловко се отървявал от тях, докато срещнал жената, която пушела опиум, заразил се от нейната привичка и умрял, както умират бедните бели хора в Индия. Цялото богатство, останало след смъртта му, бяха три документа. Първият бе пергамент – той го наричаше „*ne varietur*“**, защото тези думи стояха изписани долу под подписа му; вторият бе уволнителният му билет, а третият – кръщелното свидетелство на Ким.

„Тези три документа – повтаряше той, изпаднал в опиянението от опиума – един ден ще направят човек малкия Кимбол. В никакъв случай Ким не бива да се разделя с тях, понеже те имат магическата сила на кабалистиката***, с която се занимават там, зад музея, в синьо-бялото здание Джаду Гхар – Вълшебния дом, както ние наричаме помещението на масонската

*Обществена група в Индия, строго обособена по произход, професия и привилегии на членовете ѝ – бел. ред.

**Не подлежи на замяна с друг (лат.) – бел. ред.

***Кабалистика – гадаене по числа, карти, различни знамения и др. – бел. ред.

ложа*. Всичко ще стане ясно един ден – настояваше той – и тогава рогът на Ким ще бъде превъзнесен високо между колоните, между чудовищните колони на красотата и силата. Самият полковник, яхнал кон, начело на най-добрия полк в света, ще посрещне Ким – малкия Ким, който ще заеме по-високо положение от нещастния си баща. Деветстотин първокласни дяволи, чийто бог е Червения бик на зелено поле, ще прислужват на Ким, стига само да не са забравили клетия О'Хара, който стана надзирател на работниците по линията Ферозпур.“ После започваше да плаче горчиво, седнал на счупеното тръстиково кресло на верандата. След неговата смърт жената сложи пергаментата, уволнителния билет и кръщелното свидетелство на Ким в кожена торбичка, заши я като муска и я увеси на шията на Ким.

– Някой ден – тя смътно си припомняше пророчеството на О'Хара – ще дойдат да те вземат Червен бик на зелено поле и полковник, яхнал голям кон. И заедно с него – прибави в заключение, като мина на английски – деветстотин дяволи.

– А – отвърна Ким, – ще го запомня. Но татко споменаваеше, че преди да се явят полковникът и Червения бик, двама души ще дойдат да подготвят почвата. Винаги ставало така, казваше татко, когато хората се занимават с магия.

Ако жената беше пратила Ким с тези документи в местния Аджайб Гхар, областната масонска ложа щеше да го вземе под свое покровителство и да го прати в масонското сиропиталище в планините. Но тя не вярваше в разните разкази за магическата сила на документите. А и Ким си имаше свой собствен възглед по въпроса. Като стигна възрастта, когато децата започват да действат съзнателно, той бързо се научи да избягва със сериозен израз на лицето мисионерите и

*Масонска ложа – поделение на международно политическо движение с тайна организация и мистични обреди – бел. ред.

белите хора, които го разпитваха кой е и какво работи, защото Ким не работеше нищичко. Наистина, познаваше дивния, заобиколен със стени град Лахор, от Делхийската порта до далечния Форт Дич; дружеше с хора, които водеха живот, какъвто дори Харун ар-Рашид не бе сънувал; самият той донякъде водеше такъв чудесен живот като приказните герои от „Хиляда и една нощ“. Ала мисионерите и секретарите на благотворителните дружества не познаваха този живот и навярно не биха оценили цялата му красота. В града го знаеха с прякора Малкия приятел на целия свят; много често изпълняваше поръчки на блестящи изнежени светски младежи, като се провираше нощем между хората, гъвкав и незабележим благодарение на дребната си фигурка. Това, разбира се, бе някаква интрига – знаеше го много добре, защото опозна всичкото зло още откак се научи да говори, – но той обичаше играта заради самата игра. Обичаше да дебне по проходите и тесните улички, да се катери по водосточните тръби; обичаше да се вре между жените по плоските покриви и да прескача от покрив на покрив под булото на топлия мрак. Освен това другаруваше със свети хора, с покритите с пепел факири, които седяха под дърветата край реката до своите тухлени олтари; посрещаше ги, когато се връщаха от просия, и ако наоколо нямаше кой да го види, ядеше от една паница с тях. Жената, която се грижеше за него, със сълзи на очи го молеше да носи европейски дрехи: панталони, риза и смачкана шапка. Ала той намираше за по-удобно да се облича в индуски или мохамедански дрехи, вършеше ли някаква работа. Един светски младеж – същият, когото намериха удавен в кладенец през нощта на земеръса – веднъж му подари пълен костюм индийски дрехи, каквито носят уличните деца от нисша каста. Ким го скри на тайно място зад Пенджабския дворец между дърветата в склада за дъски на Нила Рам, където съхнеха миризливите кедри, докарани по

течението на река Рави. Имаше ли да върши някаква работа или да се забавлява, Ким обличаше този костюм и се връщаше на разсъмване вкъщи, капнал от умора и пресипнал от викане, след като бе участвал в някоя сватба или беше беснял на някое индуско празненство. Понякога се случваше вкъщи да намери нещо за ядене, но обикновено нямаше нищо и Ким излизаше да яде при своите приятели туземци.

Като удряше с пети по Зам Замах, понякога Ким прекратяваше играта на победител и победени, която водеше с малкия Чхота Лал и с Абдулах – сина на сладкаря, за да подхвърли от висотата на своето положение някоя дръзка закачка на стражаря туземец, чиято задача бе да пази редицата обувки край вратата на музея. Дебелият пенджабец се усмихваше снизходително – отдавна познаваше Ким. Усмихваше се и водоносецът, който поливаше прашната улица от кози мях. Усмихваше се и Джауир Сингх – музейният дърводелец, който сковаваше сандъци за опаковка. Познаваха го всички с изключение на селяните, забързани към Дома на чудесата, за да видят там неща, които се изработват по техните родни места и другаде. Музеят бе посветен на изкуството и промишлеността на Индия и всеки, проявил интерес, можеше да поиска сведения от пазителя.

– Слез! Слез! Чакай аз да се кача! – викаше Абдулах, като се катереше по колелото на Зам Замах.

– Баща ти е баничар, а майка ти – крадла! – пееше Ким. – Отдавна мюсюлманите паднаха от Зам Замах!

– Остави ме да се кача! – викаше малкият Чхота Лал, нахлупил обшита със злато шапчица. Баща му имаше сигурно към половин милион лири богатство, но Индия е най-демократичната страна на света.

– И индусите паднаха от Зам Замах. Мюсюлманите ги прогониха. Баща ти е баничар...

Той се спря – на ъгъла откъм шумния Моти пазар се показва човек, какъвто Ким, който си въобразяваше, че познава всички касти, не бе виждал досега – висок

около метър и деветдесет, връхната му надиплена дреха от небоядисана материя, от каквата правят конски чулове, се спускаше на широки гънки, но по начина, по който я носеше, Ким все пак не успя да определи занаята на непознатия. От пояса му висеше дълга желязна резбована кутия, в която имаше калемии* за писане и дълги броеници с дървени зърна, каквито обикновено носят благочестивите хора. На главата му имаше грамаден калпак с наушници. Жълтото му лице бе набръчкано като на Фук Шинг – китаеца обушар на пазара. Зениците на дръпнатите му нагоре очи светеха като два малки оникса**.

– Кой е този? – попита Ким другарите си.

– Като че е мъж – Абдулах захапа пръст и опули очи.

– Няма никакво съмнение – съгласи се Ким, – но не е от Индия. Досега не съм виждал такъв.

– Може би е монах – предположи Чхота Лал, забелязал броениците. – Гледайте, отива към Дома на чудесата!

– Не, не – стражарят поклати глава. – Не ти разбирам езика – стражарят говореше на пенджабски. – Хей, Приятелю на целия свят, какво говори тоя?

– Прати го насам! – босоногият Ким скочи от топа на земята. – Не виждаш ли, че е чужденец, биволе!

Човекът се обърна безпомощно и се отправи към децата. Беше стар, вълнената му наметка още изпускате мирис на див пелин от планинските проломи.

– О, деца, каква е тази голяма къща? – попита на много чист език урду.

– Аджайб Гхар, Дома на чудесата! – отвърна Ким, но не прибави нито титлата лала***, нито миан****, понеже не отгатна каква вяра изповядва непознатият.

*Изработват се от тръстика или от мек камък – бел. ред.

**Оникс – полускъпоценен камък с бели и черни ивици – бел. ред.

***Лала – учтиво обръщение при индусите – бел. ред.

****Миан – „уважаеми“, обръщение при миосюлманите – бел. ред.

– Ах, Дома на чудесата? Може ли да се влезе?
– Над вратата пише: *Вход свободен за всички.*
– Безплатно?
– Аз си влизам и излизам свободно, а не съм банкер – засмя се Ким.
– Уви, стар съм. И не знаех.
Той започна да прехвърля броениците си, загледан в музея.
– От коя каста си? Къде живееш? Откъде идваш? – полубопитства Ким.
– Ида от Кулу, отвъд Кайласа*. Но какво знаете вие за онези места? За планините – въздъхна той, – където въздухът и водата са свежи и студени.
– Аха! Китаец – обяви гордо Абдулах, веднъж Фук Шинг го изгони от дюкяна си, понеже Абдулах плю върху идола му, възправен над обущата.
– Планинец – обади се малкият Чхота Лал.
– Да, дете, планинец от планини, които никога не си виждал. Чували ли сте за Тибет? Не съм китаец, а тибетец, и щом искате да знаете, аз съм лама, или на ваш език гуру**.
– Гуру от Тибет – каза Ким. – Не съм виждал досега такъв гуру. Значи в Тибет живеят индуси?
– Ние сме последователи на Средния път*** и живеем мирно в нашите манастири, а аз идвам да видя четирите свети места, преди да умра. Сега вие, които сте деца, знаете толкова, колкото и аз, старият човек.
Той се усмихна добродушно на децата.
– Гладен ли си?

*Кайласа – планина, в която според преданията живее Шива, един от тримата най-върховни индуистки богове – бел. ред.

**Гуру – духовен наставник, учител – бел. ред.

***Представители на будистка школа, която отрича съществуването на нещо абсолютно положително или отрицателно – бел. ред.

Ръдиард Киплинг
КИМ

Превод **Рачо Стоянов**
Редактор **Надежда Делева**
Библиотечно оформление **Виктор Паунов**
Художник на корицата **Орлин Атанасов**
Технически редактор **Станислав Иванов**
Коректор **Антония Михайлова**

Печ. коли 23

КНИГОИЗДАТЕЛСКА КЪЩА „ТРУД“
ул. „Дунав“ № 15, тел.: 987-29-24, 987-82-61, 0888-20-61-20
Разпространение – тел.: 846-75-29, 846-75-65
e-mail: office@trud.cc
www.trud.cc
www.znam.bg

Печат Полиграфически комбинат „Д. Благоев“ ООД

КНИЖАРНИЦА „ТРУД“
София, бул. „Скобелев“ № 63